

ПРО ВАЖЛИВІСТЬ ФІЛОСОФСЬКОЇ АНТРОПОЛОГІЇ ДЛЯ СУЧАСНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПІЗНАННЯ

Дишкант Т.М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Відомі питання І. Канта, що стосуються різних аспектів людського життя, а саме, пізнання, моральної дії, віри, в результаті мали сприяти відповіді на головне питання: «Що таке людина?». Гуманітарні науки, виходячи з визначального прикметника, мають своєю специфікою вивчення людини, що розглядається у тому чи іншому аспекті свого прояву – мовному, творчому, моральному тощо. В ідеалі над цими конкретними науками повинна бути філософська антропологія як метанаука. Як філософська дисципліна вона прагне пояснити всі явища та процеси, пов'язані з людиною з позицій загальних принципів та законів (універсалізм) та з позицій визначення її сутності (субстанціалізм).

Співвідношення філософської антропології з іншими науками бачиться двояким. З одного боку, у філософській антропології має відбуватися інтеграція наявних різнобічних знань про людину. З іншого боку, філософська антропологія, взаємодіючи крім гуманітарних наук із соціальними та природничими, наприклад, з тією ж біологією, перебуває у постійному розвитку, що дозволяє їй забезпечувати гуманітарні науки новими ідеями.

Сучасна постмодерна установка зусиллями М. Фуко, Ж.-Ф. Ліотара, Ж. Дерріда, Ж. Делеза та інших позбавила сенсу основне питання І. Канта. Деконструкція метанаративів, у тому числі і родового поняття «людина», заміна людини «нескінченною множинністю сингулярностей», а то й зовсім її викорінення, згадаємо знамените висловлювання М. Фуко: «людина зникне, як зникає обличчя, накреслене на прибережному піску» [1], позбавляє філософську антропологію її предмета.

Що ж собою являють окремі науки про людину без можливості інтегрування своїх знань у сфері філософської антропології? Це вже не науковий пошук істини (істина, до речі, як загальнозначуще знання теж метанаратив, будучи насправді з точки зору представників постмодернізму, одним із проявів інтерпретаційного свавілля суб'єкту), це набір технік, практик, оволодіння якими дозволить розвинути суб'єкту як фахівцю, але до науки це вже не має безпосереднього відношення.

Література:

1. Фуко М. Слова та речі. Археологія гуманітарних наук. [Електронний ресурс] // <https://booksonline.com.ua/view.php?book=45949&page=114>